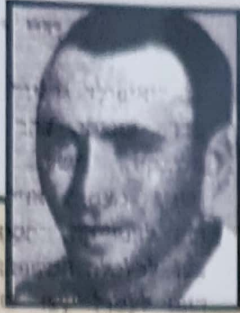

טורי ויס יהודה
172511
בן רגינה וליאופלד
נולד ב- 26.4.1918
שרת בגדוד "ברק" (12)
נפל ב- ט' אייר תש"ח 18.5.1948
בקרבות על צמח.

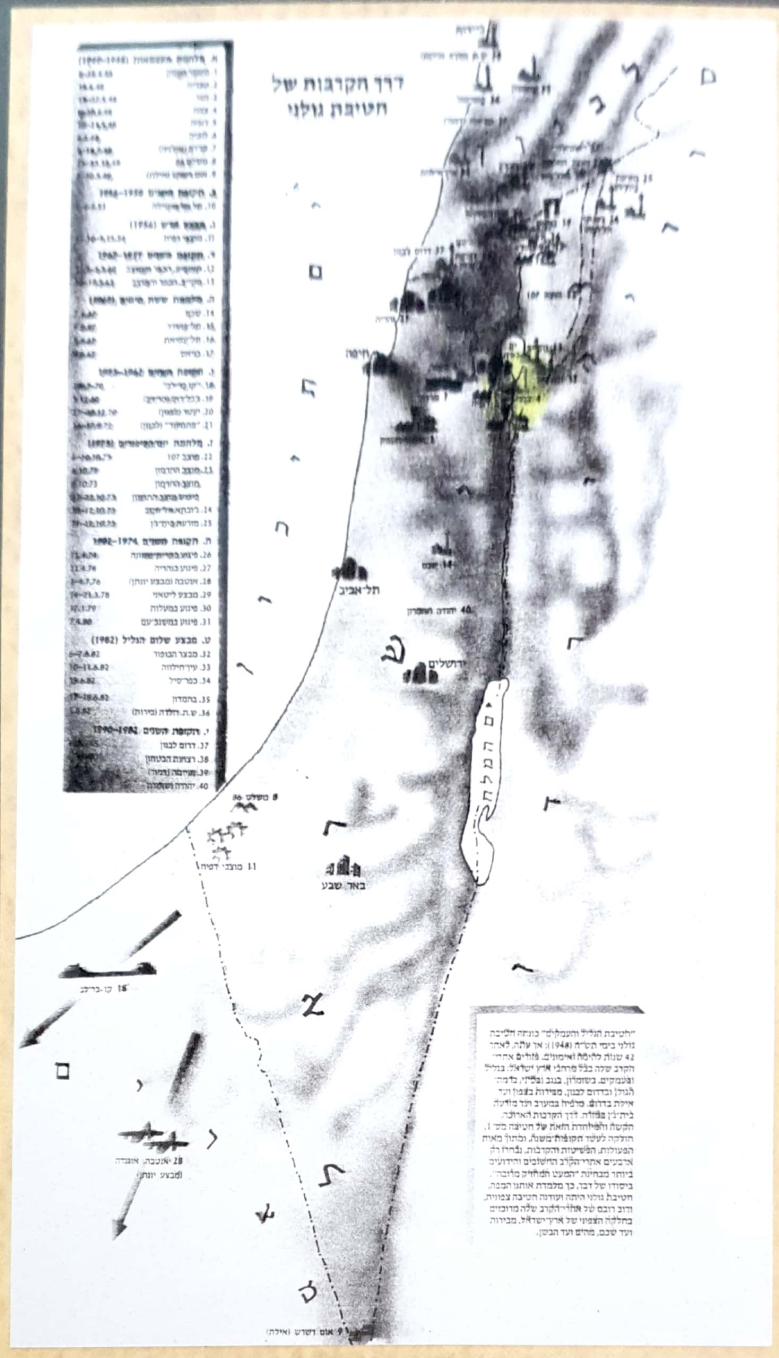

י"ס יהודה,

בן רחל ולוי, נולד ביום י"ד באייר תרע"ח (26.4.1918) בכפר מאצק, חבל קרפטו-רוס שבצ'כוסלובקיה. במשפחה היו תשעה ילדים ושנים מעטות אחרי הולדת יהודה יצא האב לאמריקה, בתקווה שמשם יוכל לשלוח כסף לכלכלת המשפחה. אך בינתיים הזכרחה האם לעמול קשה בחובלות פירות וירקות למכירה בשוק בעיירה הסמוכה והילדים הבורים עזרו לה במסירות ובהבנה והשתדלו לצאת לעבודה בגיל צעיר, להקל את המעמסה מעל האם ולעזור בשכרם לה ולקטנים שנשארו בבית - וכך עשה גם יהודה. רוב בני המשפחה הושמדו בידי הנאצים, וכתום מלחמת-העולם נשארו ממנה רק שלושה אחים פזורים בשלושה חלקי תבל. יהודה היה בארופה, אך בחיותו חניך תנועת-נוער ציונית מילדותו החלוט לעלות לארץ-ישראל, ותר על שאיפתו להיפגש עם אחיו המתירים, יצא בדרך ה"כריחה" לאיטליה והגיע לארץ בנתיב ההעפלה. סגולותיו הטובות, נדיבות-לבו ועכונותו לבוא לעזרת הזולת, נתגלו גם במחנות ובאומייה. בארץ הצטרף לקבוצת "שבולת" ועד מהרה נודע כאחד מטובי הפועלים בפרדסים. גם בנגריה, במאפייה ובמספרה הוציא מתחת ידיו עבודה מעולה. גם בדגיה ב' היה עובד מאומן ומצליח בכל מלאכה ועבודה. הוא נשא אישה וקיווה להבטיח לילדיו עתיד טוב יותר משהיה לו בילדותו, "יתום" של אב החי במרחקים. משהחלה מלחמת-העצמאות בחורף תש"ח התנדב לשירות בחטיבת "גולני" לפני שהגיע תורו לכך. תחילה שירת בהספקת מזון ללוחמים בקרבות ואחרי הפצרות מרובות קיבל נשק וסופח לפלוגה קרבית. גם שם דאג לאחרים יותר משדאג לעצמו. הסורים, שפלשו לעמק הירדן ביום 16.5.1948, השתלטו על כמה משלטים באזור, אך נבלמו על-ידי מערך כוחותינו בעמח. ב-18 במאי פתחו הסורים בהתקפה על עמח בסיוע ארטילריה וטנקים. כוחותינו לא עמדו בפני עוצמת ההתקפה הסורית, תחילה נפלה העיירה עמח ולבסוף גם תחנת המשטרה והמגינים נסוגו תחת אש הסורים לעבר דגיה. יהודה הציל רבים ממוות בתוך מטר יריות ולבסוף נשאר בין אחרוני המגינים על עמח, נלחם עד נשימתו האחרונה ונפל ביום ט' באייר תש"ח (18.5.1948). הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות העבאי בדגיה א'.

דרך הקרבות של חטיבת גולני

אימונים חטיבתיים מ- '48

הקרב בו נפל יהודה ז"ל

פריצת קו ההגנה בצמח

ב־0430 חללה הרעשת צמח, שער־הגולן ומסדה, שגברה והלכה מרגע לרגע. בעת ההיא נפרסו כ־30 שריונים מסוגים שונים (ביניהם טנקים) בקשת רחבה מסביבות המחנה עד לבסטין, והחלו להתקדם בסינכרון לעבר צמח. חיל־הרגלים הסורי לא השתתף הפעם בהתקפת צמח, אלא חנה ממרחק, התרעשה ערערה את בתי החצר, ששימשו מסתור למגינים. החפירות לא היו עמוקות במידה מספקת, שוחות רובאים בלבד, שחסרו כל כיסוי־ראש. אנשים רבים נמגעו, ביניהם מסקדים. השריונים התקדמו תוך כדי הצלפת פגזים לעבר העמדות, אחד תותחים תאגמ, שחוצב כנגד כלי חרבה, נסע וחוצא מן השימוש. הטנקים המתקרבים מדרום איגפו את השכונה שמעבר לתחנת הרכבת. באזה שלנו, שהטיחה אש מאחד הבתים, נטלה את חשקו של חיל־הרגלים הסורי לנוע. כן האיטה מעט את קצב התקדמותו של השריון. אבל, לא לזמן רב. ההרעשות שבאו בכיוון ישיר והאיגוף שמדרום אילצו את המגינים לנטוש את עמדותיהם ולהתחיל לצאת מתוך צמח. כשלא ניתן להוציא מתוכה את כל הפצועים. השריונים כיסו באשם את הרחובות והמפלשים שבין הבתים. בתופת אש זו קשתה הנסיגה. האנשים וחלו בין הבתים ובקוצים ומספר הנפגעים נתרבה והלך.

ביום שלישי בבוקר, ה־18 במאי, נפתחה עלינו ההתקפה הגדולה. זמך־מה עמדנו בפני האש הקסלנית של האויב ולחץ הטנקים שלו, אך נשברנו! הצלחנו להחליץ מן הקו דרך סימטאותיה העקלקלות של צמח ולהגיע בנשק ביד, עם הפצועים, אל תחנת־המשטרה. ידעתי: צמח אבודה. האויב עולה על דגניה!

ניסינו להתבצר בבית־המשטרה. מרגע לרגע רבו הפצועים וההרוגים. כבר נשארו רק כ־20 איש שלמים במשטרה. לא הבנתי, לשם מה אנו שרויים עדין כאן. האויב חוסם בסנקים שלו את דרך נסיגתנו לדגניה. — האם בגופנו נעצרים? הד מכוונת־הידרה שלנו נשמע מעל הגג, — „המוהיקני־האחרון!“ — אמרתי בלבי — והנה מכיין גם הוא ירד אלינו והוריע: יירותינו אינן משפיעות על רכב־האויב. ניתנה פקודת־נסיגה: „לעזוב את הפצועים ולצאת!“...

דרך הפירצה, שבה נכנסנו כמנצחים לפני שלשה שבועות, יצאנו עכשיו בנסיגתנו, ופגינו לדגניה...

עד היום איני יודע, כיצד עברתי את „דרך־המות“ הזאת והגעתי שלם בגופי. האויר היה דחוס משריקות כדורים ופגזים. ידעתי: הגוסל לא יקום עוד... חברי, שיחדיו גדלו ולמדנו, נפלו לעיני, וידי קצרה מהושיע. המות פשט אחרינו את ידיו הארוכות וקצר את קצירו בלירחב...

מזועזעים הגענו לדגניה. הדיעמוב נשמע מצמח... עם ערב נשתרר שקט. דממה מבשרת רעות ירדה על הכל. — דרופים ישבנו, וחלחנו ליום המחרת.

אמרי

והתנגדות רפתה ונמעט פסקה. השריונים החלו לנוע באין מפריע בשטח פתוח. המגינים נסוגים לעבר בנין המשטרה והלאה. מכונת היריה שהוצבה בבנין, מחפה על הנסוגים, בינתים, תוך התסדמות הרכב הסורי, הופגזה המשטרה הפגזה קשה, ושני טורים קרבו אליה כבמלקחים, מתוך הרחוב הראשי ומעבר השטח הפתוח שמדרום. רק עם הכבש הכפר, החל חיל-הרגלים הסורי להתקדם.

הסמג"ד, צביקה לבקוב, הגיע לפנה"צ לתחנת המשטרה, על מנת לארגן את ההתגוננות. תערובת חיתת גדולה, והאנשים אובדי עצות. צביקה ריכוז את המגינים ודרש תגבורת נוספת, המחלקה, שחנתה בשער-הגולן. אשר לא הותקפה עדין, הוזעקה לעזרה, וכן שארית חסלוגה מטבריה. עד שתגיעו התגבורות נעזבה תחנת המשטרה ע"י מגיניה, ונמנעים רבים נשארו בתוכה, וביניהם צביקה. ברגעיהם האחרונים הספיקו עוד לפגוע בכמה מלי רכב.

המצב היה חמור. למעשה, היתה חדרך לטבריה פתוחה. בדגניות לא היה כל כוח רציני מסוגל לעצור. שרידי הנסוגים מצומח חיו שבורים ורצוצים. בשטח שבין המשטרה לדגניה נמצאו נמנעים רבים מן הנסיגה הקטלנית, והאויב המשיך להמסיר את אשן.

המחלקה, שהוזעקה משער-הגולן, הוצבה דרומית-מערבית לצמח, בין הכביש לבית-זרע, כדי למנוע אפשרות תקיעת טריו דרומה. החזקת המשטרה, ואפילו לזמן קצר בלבד, נתנה את האפשרות לארגן מחדש את הנמלטים למחלקות ולהציבם בקו בית-זרע-דגניה ב'. על גשר הירדן הונחו הומרי נפץ. הובלנים חיכו לאות. המכוניות עסקו בהעברת הפצועים הרבים משדה המערכה לטבריה.

מצביה-הרוח של האוכלוסיה האזרחית בעמק-הירדן היה ירוד ביותר. הילדים פגו בהדילות רבה בתוך ההפגזות, וכן בלתי לוחמים אחרים, מראש אימים היה בדרך ליבנאל. כשטיפסו בה הילדים ונמלטו למעלה בין ההתפוצצויות המרדפות אחריהם. האבידות המרובות מבני העמק דיכאו מאד. היתה הרגשה מרה של התערערות וחוסר-אונים, ואין ידוע מה ילד יום...

מטחית-חטיבה שלח תגבורות נוספות מאנשי "דרור", מישובי הגליל התחתון והעמק. כן הגיעה, לאחר שבירת חקו, פלוגת פלמ"ח מכובשי צמח, שהתמוננה להנחית מכת-נגד בלילה.

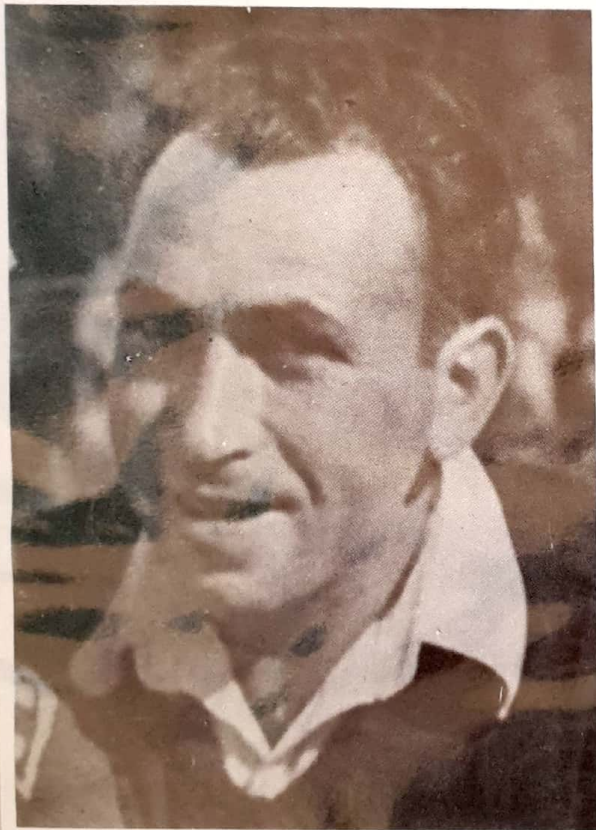
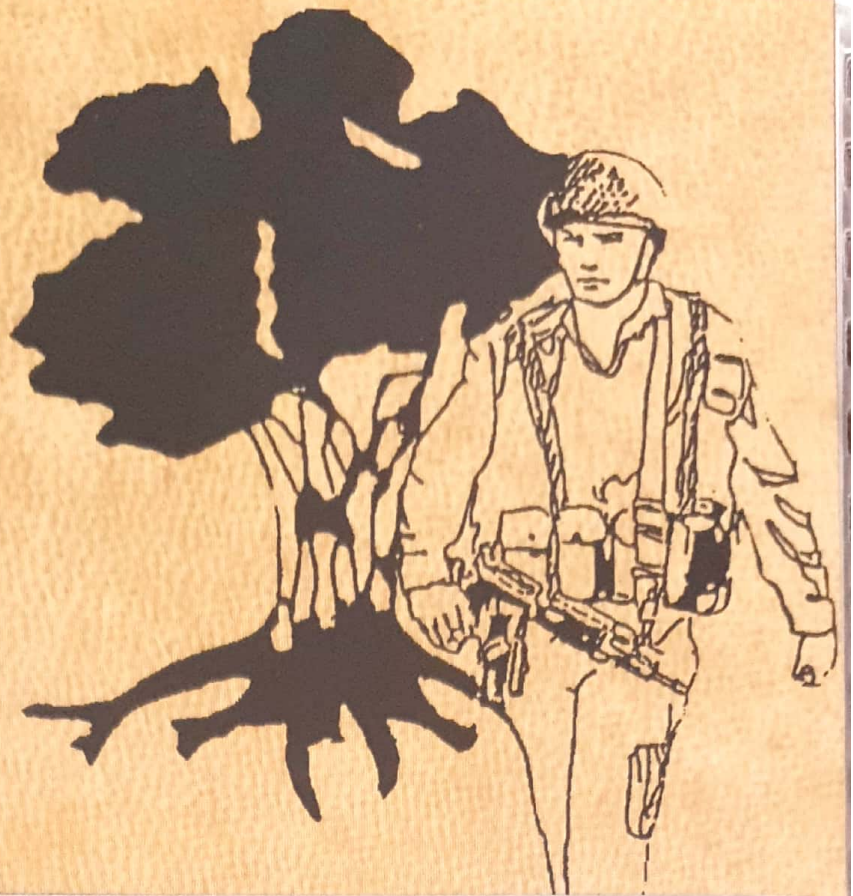
אותו יום נסתפקו הסורים בכיבושם וייצבו את קויהם בצמח ובמשטרה. הפיקוד-העליון, אשר העריך את חומרת-המצב, מינה את משה דיין כמפקד וגזרה, והעמיד לרשותו כוחות נוספים, שהחלו להגיע.

כשעתים לפני זאת חפלמ"ח. הגיע מברק משר-הגולן. שהודיע על הכנותיהם לפיכך (ממסדה לא הגיעה כל חודעה). מברק תשובה בחול ונמרץ. — שנשלח בחזרה. ובו פקודה מפורשת ממפקד הגזרה. לא לעזוב את הנקודה. — לא קיבל כל תשובה. האתה. שהתקשר כל הזמן. — לא נענת. (אח"כ נתברר. שבעת ההיא כבר פונו שני המשקים מירשביהם). משנודע הדבר. — נדרשו האנשים לחזור למקומם. העניין נתעכב עד לבוקר. וכשהגיעו אנשי שער-הגולן לקרבת המשק. — כבר נמצאו בו ערבים. שהתצפית זיהתה אותם ככפריים. האנשים נסוגו למשק שממנו יצאו. אף על פי שבמקום זה ערוכה היתה תגבורת לעזרה. רק בשעה 10.30 נכנס הצבא הסורי הסדיר לשני המשקים והחלו חשודת הצננות.

כאמור. יצאה בלילה פלוגת הפלמ"ח וניסתה לכבוש בחזרה את בנין המשטרה. בסיוע מרגמת "דוידקה". שהועמדה בדגניה והתותחים שפעלו מבית-ירח. היחידה הצליחה להתגנב ולתפוס את בנין בית-הספר הסמוך. משניסו להתקרב לבנין המשטרה נפתחה אליהם אש מן הבנין ומן השריונים שהיו בקרבתו. כמה כלי רכב נפגעו ע"י פיאטים ובקבוקי מולוטוב. המשטרה אמנם לא נכבשה. אך לאויב נגרמו אבידות. נראה היה בעליל. שפשיטה זו שיבשה לא מעט את לוח-הזמנים של הפיקוד הסורי וגרמה לדחית ההתקפה על הדגניות ליום נוסף.

בעית אספקת תחמושת. נשק. אף מזונות ושירותים אחרים למשקים ובעיקר למותקפים. רבצה על הגדוד. מאחר שלא היתה מסגרת אורחית שתטול על עצמה חלק מן העול הזה. וכן הדאגה לסידורי הקשר והאישפות. אספקת בגדים וכו' (למעשה. היו כל אנשי המשקים חיילים בקו החזית). הבעיות היו חריפות וברובן נפתרו בתוך לחץ הקרבות. ומניעת הערבוביה קשתה. איפוא ביותר.

יהודה ווייס
בן רחל ולוי

נולד י"ג בניסן תרע"ח — 26 באפריל 1918
נפל ט' באייר תש"ח — 18 במאי 1948

יהודה ווייס נולד בכפר קטן בצ'כיה. במשפחה
רבתי-ילדים. בעודו ילד חיגר האב לאמריקה בתקוה שיוכל לשלוח משם כסף
לכלכלת המשפחה, אך בינתיים הוכרחה האם לעמול קשה לקיום הבית. הילדים
עזרו לה במסירות ובהבנה וכל אחד רכש לעצמו במרוצת הזמן מקצוע, כדי לחקל
המעמסה מעל האם. כך עשה גם יהודה המסור והחרוץ.

עוד בגיל בית-הספר הצטרף לתנועת הנוער הציונית. בהתחלת שנת 1939 יצא
בדרך "הבריוח" לאנגליה ובאפריל אותה שנה הגיע לארץ ישראל בנתיב ההעפלה.
רוב בני המשפחה הושמדו בידי הנאצים.

בארץ הצטרף יהודה לקבוצת "שבולת". בתקופת ההכשרה היה מטובי הפועלים
בפרדסים.

בשנת תש"א-1941 עבר יחד עם חבריו לדגניה ב'. בקבוצה היה עובד מאומן
ומצליח בכל מלאכה ועבודה. נתגלה בסגולותיו הטובות, נדיבות-לב ונכונות לעזרה
לזולת.

בתש"ח עם הכרזת הגיוס בארץ, היה בין הראשונים שהתנדבו. הופקד על
הספקת מזון ללוחמים בקרבות ולבקשתו סופח אחר-כך לפלוגה קרבית.

ביום ט' באייר בדרכו לבסיסו, נקלע למקום ההתקפה על משטרת צמח. בקרב
עזר לחברים הפצועים. נלחם עד נשימתו האחרונה.

בן שלושים היה בנופלו.

השאיר אשה ושתי בנות.

יהודה ווייס ז"ל

בחייו הפרטיים כך גם כצבא, היה יהודה תמיד החבר הנאמן המוכן לעזור לכל
חד ואחד. גם כשעותיו האחרונות, בשעה שידע שהכל אבוד עמד כמלוא הנכונות ועזר
חבריו הפצועים. הוא נזדמן במקרה למשטרת צמח בדרכו לבסיסו, אך לחם כגבורה
ד טיפת דמו האחרונה.

יהודה נולד בכפר קטן בצ'כיה. בהיותו עוד ילד קטן הגר אביו לאמריקה
נטארה רק האם בגפה עם 9 ילדיה. בכדי להרויח לכלכלתם של הילדים עמדה אמו
עות רבות במסך היום, בסוק ומכרה כל מיני ירקות ופירות. כמובן שהמעות
מעטות לא הספיקו לכלכלת משפחה גדולה זו, לכן גם עזרו הילדים לאמם; והם עשו
את ברצון. כל אחד מהם רכש לו כמרוצת הזמן איזה מקצוע, והגדולים סייעו עם
קטנים.

עם תום מלחמת העולם נותרו עוד רק 3 אחים בחיים, כל אחד בחלק אחר
ל החבל.

חלומו היפה ביותר של יהודה היה תמיד לזכות בזכות הגדולה להתראות
ם אחיו הנותרים. אך הגורל המר מנע זאת ממנו.

בגיל בית הספר עוד הצטרף יהודה לתנועת הנוער. בהזדמנות הראשונה
רשם כחור לעליה, על אף כל הקשיים הכרוכים בעליה בלתי ליגלית. כבר באניה
צטיין ביחסו לחבריו, וכולם הוקירוהו על טוב לבו ועל נכונותו לעזור לכל.
בקבוצת "שבולת" כמוטבה הרגיש את עצמו חיש מהר בבית - ואחרי ימים
עטים לשהותו הם נחשב כאחד הפועלים הטובים, וכל הפרדסנים רצו ודרסו רק אותו,
וא החליף את החברים ביתר העבודות: עבד תקופת מה בנגריה, במאפיה וגם כספר
כל. בפדי להיות לעזר לאנשים, ולהקל על הסידורים בקבוצה. גט בדגניה ב"
בד במקומות עבודה שונים ורבים.

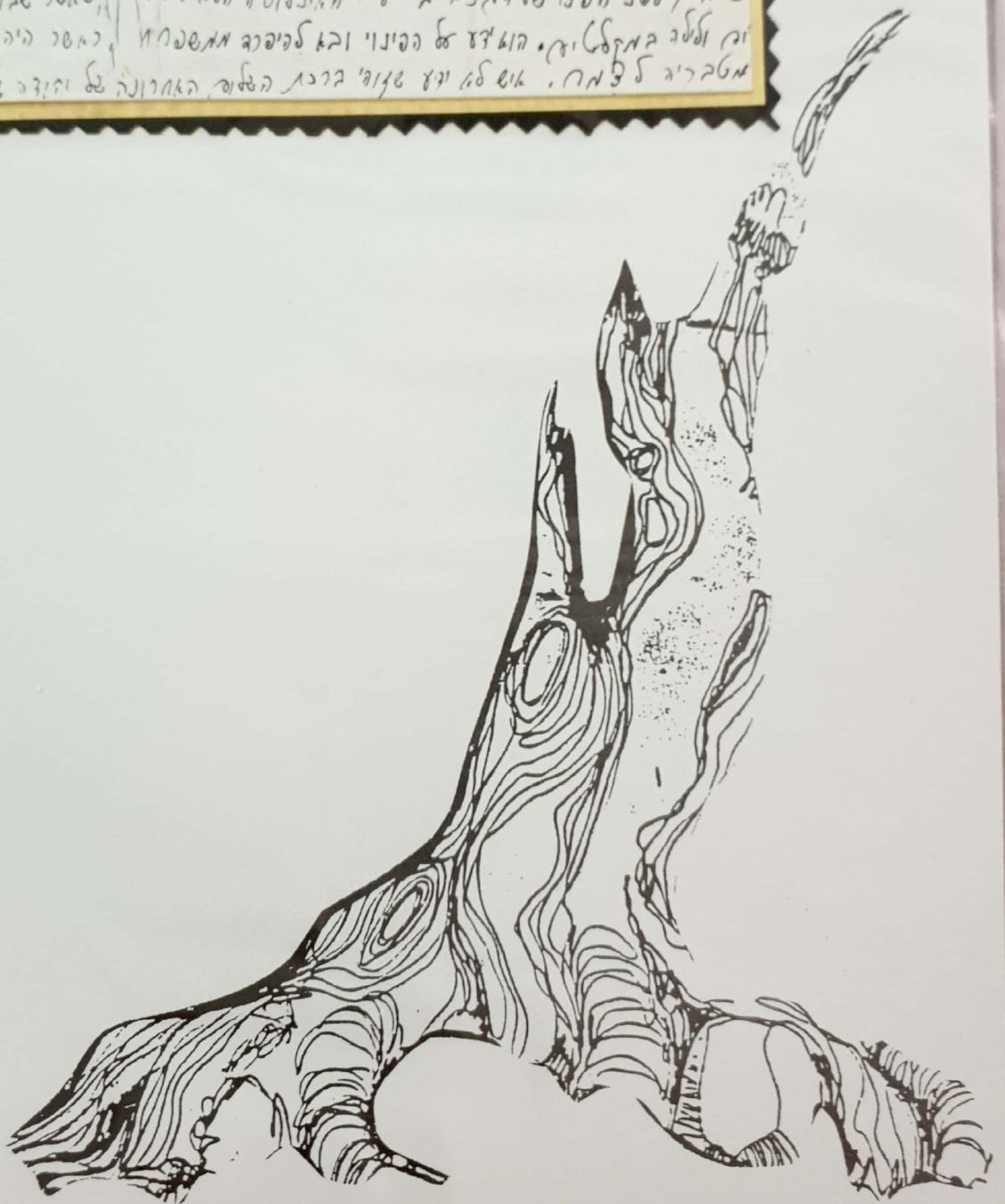
עם הכרזת הגיוס היה הוא אחד הראשונים שהתנדב אם כי באותו פרק
מן סרס היה חיב גיוס. יהודה סלנו, חיל טוב היה, רק דבר אחד עבר את רוחו:
ל כי אינו מסתין לפלוגות הקרביות. בראותו בפעם האחרונה שפח הוא על סכמי
הצביע בכבוד על ה"סגן" שלו באמרו: "סוף סוף נצחתי. הנני חיל לוחם".
כך אני רואה בעיני רוחי את יהודה היושב באוטו ונפרד ממשפחתו לפני
אתו לקרב. גם אני ראיתי ונפרדתי ממנו, ואיך לא ידע סזוהי ברכת השלום
אחרונה של יהודה שלנו.

מוקד זה היו המעבדים בלי גזירות כל שמי. ביום הממשי לפסח הקדוש לחופי האי
חוסך ובמרו רב כל אחד היו מוכן עם גרמנו, ומכניה גם פני הלוחם בחול, סיון
המוסכס לאפשרות ירדה מהסכנות, אף עם אלה האור הדגים, מורידים סימולאנטים
ליס, וכבר מגיעו סיון מתחול עם גרמניה. פירוש הרפלה בשקט גמור
וסדר מופר. הגיעו לחול הרפלה. צוקורי-אור של היטלים. אלו הסחירו אותם מאוז.
פה חשבן שהמגלים מחפשים אחיכם. המוצג כאשונה היגה בבית גניזה של
קיי, סכ"ס. מכלן נשלח יפוצה צה, חברו בקבוצה קטנה לבכר שאריות. לעינה, כל אחד
למושבנין אחרי פגישה ראשונה לא פה אנשי הישוב עטרה עליה רועה כביר.
במיוג מנהיגיה צה צוד 4 אחים נשלחו לקבוצה שיבולת. שימקומה היגה
אליזה בין כפר בילי, צ"י וחוביה, וקיבול לצן. הנסיעה באוטובוס היגה מלאה
מגו, כי בדגנה היו חיפוסים שמאגלים, צשו אחי נשק. מחפשים חריושן אינוהר.
ביקום פלתי עגלים ובלי גזירות. לבסוף הגיעו בשלום ליצדה. שיבולת היגה
קבוצה של צוליג'רמיה, חנוכים שהיו בגימניה ובחול"ל בהכסרה. אחרי שנה שחיו וצבדו
ביצנה, נשלחו צ"י חבר הקבוצה כפולוג עבודה למקום שהג פנה צ"י
אנשי מעין צ"י. ס"ה במקום זה היה בטן של שג קומה בו שוכן גם המרפדה
וכמה ערסות אחד שימש מדר אוכל ומטבח, אהלים ופחונים במור מכסה
ומקלח. יפוצה עם הקבוצה שלו הגיעו לשיבולת ב-24.4.39 במור צולים חדשים
ופטרסו בחברים יגו מאחרי מקום עינה לא היה בשבילם. בצדקה עיצו
מיטות ברזל במסרה, שבוקר היו צריכים לחוש"ל שוב החוצה.

למחרת קולטו בבר וטאו לעבודה בפרדסים, בנוריה, בהגדלה סבלו קצת
מהעבודה הקלה והיתה נוסף גם סמא. בשבוע ח"רם שמרם על צ' שרם בלילה.
באו בזמן ההפסקה הקצרה אר' יהודה אלטוב ליבו מוכוננו לעזור לבטל, גם בשיבולת
הצטיין ביטאו לחביון והצטיין חש אר' בעבודה בפרדסים והיה מלוב' הפועלים גם חלף
קצת צונק חברים ביר ערסוס והממלא בכל נגיד, מעי, סברור וקצ' באוריה.
בספטמבר 1939 פרצה מלחמת העולם השנייה. ולק מהגרים רבם להג' יסלצ'ה הבטי'
אלה הקבוצה והנגדה, חוצה את סוף הקבוצה, מקומות עבודה קיבלו בחור. פרנסתם
היתה צלה מאוד, לימים נסוגו בשכונת מונה של ח"לים. אוסטרליים שסיפרו
מעט מקומות עבודה בקצרי תיקון המונה שהכיל גם ביר חלים שבה.
לא היה סיכוי. עקב אצמא להג' ישקאו ומחבר הקבוצה הציעו להצטרף לאחד
הקבוצות הוותיקות להשגחה אחת הדבה שיחור ולק צדו של קבוצת שיבולת בעיפר
יהודה וזכרו, הסכומים לעבור ע דגניה ב' באוקטובר 1941. ולק הצטרפו לכפר
המכבי' ולמציבה. היר עזבו הצירה, יסודות עבד הדבה שנים בתקליטו בעגניה
הדין בפלחה, גם כה נגאלו סגולותיו הטובות. בעצ' טיין הרנד לעבוד
בכל מקום אחר, ושוב שלט באומחיו בכל האלפסור. לכן שילדו זוג. מאוד
הוא אהב את העבודה באוריה ולמד גם לרכב הילק. כאשר סיברו שמרם
בשבוע הוותיקים, ברכיבה, הוא היה אחד הראשונים שהנדה ע' קי-צ'הים גיין
עם חם מלחמה הצולס נמנו מכל המעברה הקבוצה לן רק הלב באמריקה
וצדו שני זכרי עם משפוחיהם. אך אחד נשא בפנים, דעני נסע עם אצמ
והיוק שולד להם בזמן שמו עם הפעילות בהדים ברכיבה. הם הגחילו
חיים חדשים באמריקה, אלמא חיפס של יהודה היה תמיד לעצמא בעצמו הקבוצה
לפניהם עם אמ' בנוריה. אך הקצרה החר אחד קצ' מלחמה. בלשיו, עם
הכורג הקיט בורץ הוא היה אחד הראשונים שהנדה, זכרי בנוריה פירק זמן
טוב היה זוג גיוס. הוא הופקד לותם הספקה. באומחיו דוג לחילים בעצמו ולסוחמיה
שלא יחסו להם מסרוק נצל וצד למקו. דבר אחד צדו את רוחו: על כ' אינו משתק
לפניהם הקרביים. בסדר, האחרונה, כאשר נאצ' אר' מבר, הדיבז בכבוד ילד ה-50 לן

באמרו: סוף סוף נצחתי, הנני חזק לוהט. הוא גם קומו השגור
 בכל מיני גזע של הסלמית, בין חיה גם על אוביה הדור.
 ביוסף טבאיך בדרכו לבסיסו, בקלע למקרה ההתקפה של מטטור המון.
 הוא נשק במטטור סבריר ולפי סקודר מפרקי היה צריך להצביע על הלוחמי
 במטטור עמר הספרה. מפרקו בנגויה לא נמצא כבר בצמח. בקרב
 עזר יהודה לחבריה הפסודים ונלחם איתם עד נשימתו האחרונה.
 אשמו והבר שאלמו בג' ה-3 ורחסי הענקות בג' חציים' בג'ו אמן בפיקוד
 צימח לפני הפינו של דג'ניה ב' ימי האוכלוסיה הלא לידה, כאשר ישבו
 זכר ולעב במתקל יצא. הוא יצא אל הפינוי ובה לפיכך משפחה, כאשר היה בפיט
 מטבריר בצמח. איש לא ידע שגורו ברבר העלם האחרונה של יהודה שלמו

איפה ישנם עוד אנשים
כמו האיש ההוא,
אשר היה כערבות הבוכיות?!

למרגלות החר נולד,
ליד הנחל.
בחורף שר בין ערבות בוכיות,
בקיץ בין אורות בצעי המים,
לחמו שלח על פני הנחל לדגה,
מקני הסוף כרת לו עפיפון.

וכשהיה לאיש,
מגבעולי הערבות הבוכיות נטה סוכה,
מאבן המבצר האפורה בנה לו בית,
על מי הנחל תחנה הקים,
זרע שדות,
שלח אונו על פני הים באוניות סוחר.
אך יש אשר יניח כלי מלאכתו,
ויחיה פתאום לאיש אחר.

איפה ישנם עוד אנשים,
כמו האיש ההוא -
אשר היה כערבות הבוכיות?!

למרגלות החר נולד,
ליד הנחל.
ידד פזור נפש על החר או בבכאים.
ובנופלו בבקר לא עבות אחד על אדמתו,
יקנו לו אחוזת עולם,
ליד אמות המים השקטות.
איפה ישנם עוד אנשים כמו האיש ההוא,
אשר היה כערבות הבוכיות,

וכמו מבצר עתיק היה, בסוף הדרך.

ארץ הולדתו של יהודה ז"ל

צ'כוסלובקיה הייתה מדינה שהתקיימה בעבר כאיחוד השטחים שמרכיבים כיום את המדינות צ'כיה וסלובקיה. נוצרה ב-1918 בעקבות התפרקות האימפריה האוסטרו-הונגרית לאחר מלחמת העולם הראשונה. ב-1 בינואר 1993 פוצלה המדינה לשתי מדינות עצמאיות: צ'כיה וסלובקיה.

תנועת נוער שבה השתתף יהודה ז"ל

הנוער העובד והלומד (הנוע"ל) היא תנועת נוער שיסודותיה בתנועת הנוער העובד, שהוקמה ב-1924 בארץ ישראל על ידי בני נוער עובדים שהתאגדו על מנת להגן על עבודתם וזכויותיהם. "הנוער העובד" התמזגה (בשנת 1959) עם התנועה המאוחדת ליצירת "הנוער העובד והלומד" (חברי תנועות אלו היוו, בתקופה שלפני קום מדינת ישראל, כמחצית מחברי ההכשרות המגויסות לפלמ"ח). התנועה מהווה היום את מעגל החיים הצעיר של תנועת דרור ישראל. בתנועה כיום מאות סניפים, קנים ומועדונים בכל רחבי הארץ. בתנועה חברים עשרות אלפי חניכים. את חניכי התנועה ניתן לזהות על-פי החולצה הכחולה המסמלת את מעמד הפועלים העובד, והשרוך האדום המסמל את דם הפועלים והעמדות הסוציאליסטיות של התנועה. לנוער העובד והלומד תנועת-אחות בינלאומית הנקראת הבונים דרור, וכן קשרים הדוקים עם איגודים מקצועיים לנוער ותנועות וארגוני נוער סוציאליסטים ברחבי העולם.

